

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Izdajatelj: sigov-ca Ref. št. dokumenta: 001-64/2016/4
Številka certifikata: ac 98 01 72 Čas podpisa: 11:11, 08.06.2016
Potek veljavnosti: 13.05.2020 Podpisnik: Maja Makovec Brenčič

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00

F: 01 400 53 21

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Šubičeva 4
1000 LJUBLJANA

dr. Milan Brglez
PREDESEDNIK

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	08 -06- 2016
Šifra:	010-07/16-587/3
Povezava:	002-07/16-6
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

Številka: 001-64/2016/4

Datum: 30.5.2016

ZADEVA: Odgovor na pisno poslansko vprašanje
ZVEZA: Vaš dopis št. 020-07/16-587/2 dne 9.5.2016

Spoštovani!

V nadaljevanju vam pošljamo odgovor na pisno poslansko vprašanje, poslanca Državnega zbora Tomaža Lisca, v zvezi s prenovo osnovnega šolstva.

S spoštovanjem,

dr. Maja Makovec Brenčič
MINISTRICA

Vročiti:

- Naslovníku – gp@dz-rs.si – po elektronski pošti

Odgovor ministrice za izobraževanje, znanost in šport na pisno poslansko vprašanje

Tomaža Lisca

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, Tomaž Lisec, je na ministrico za izobraževanje, znanost in šport, dr. Majo Makovec Brenčič, naslovil vprašanje v zvezi s prenovo osnovnega šolstva.

Ministrstvo odgovarja:

V Državnem zboru so bili že predstavljeni poglobljeni poudarki pri delu ministrstva v prihodnjih dveh letih. Usmeritve so bile predstavljene tudi ravnateljem osnovnih šol na dveh srečanjih, lani novembra v Portorožu in letos v aprilu na srečanju v Laškem.

Poudarjeno je bilo, da bomo:

- ohranili in povečali kakovost izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov;
- pripravili pogoje za polno izvajanje spremenjenega razširjenega programa osnovne šole;
- optimizirali pogoje za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami;
- uveljavili nov koncept izposoje učbenikov iz učbeniških skladov;
- spremenili namen nacionalnega preverjanja znanja.

Vse načrtovane spremembe bodo med drugim vplivale tudi na področja, ki jih v uvodu k vašemu vprašanju povzemate po zapisu gospe Bojane Potočnik v časopisu Dnevnik.

Najprej pa odgovor na vaše vprašanje, katere spremembe bodo imele vpliv že v prihajajočem šolskem letu.

Z začetkom šolskega leta 2016/2017 se bodo v osnovni šoli uveljavile načrtovane spremembe Zakona o osnovni šoli, ki jih je Državni zbor sprejel 15. julija 2013 in so bile objavljene v Uradnem listu RS: št. 63/13, in sicer:

1. Dokončna uveljavitev izvajanja tujega jezika v 2. razredu . Uvajanje tujega jezika v 2. razredu se je pričelo v šolskem letu 2014/15, ko se je v uvajanje vključilo 62 šol s 2.646 učenci. V šolskem letu 2015/16 je bilo v poučevanje tujega jezika v 2. razredu vključeno dodatno 90 šol z 7.860 učenci, 2.893 učencev tretjega razreda pa je prvič imelo pouk tujega jezika v tem razredu. V prihajajočem šolskem letu 2016/17 se bo pouk tujega jezika uveljavljal v vseh drugih razredih (21.583 učencev v 452 šolah) in v tretjem razredu za generacijo, ki letos zaključuje drugi razred,
2. Uvajanje neobveznega izbirnega predmeta še v 6. in 9. razredu. Uvajanje neobveznih izbirnih predmetov se je prav tako pričelo v šolskem letu 2014/15 in sicer postopoma po razredih. Četrtošolci so lahko izbrali neobvezni izbirni predmet s področja tujega jezika, računalništva, tehnike, umetnosti ali športa. Vsak učenec največ dve uri tedensko (jezik – 2. uri, ostali predmeti so enourni). Sedmošolci pa so si lahko izbrali tuji jezik v obsegu dveh ur tedensko. V šolskem letu 2015/16 so imeli možnost izbire še učenci 5. in 8. razreda. V letošnjem šolskem letu je neobvezni izbirni predmet tuji jezik v 4., 5., 7. in 8. razredu obiskovalo 19,6 % učencev. Več v 4. in 5. razredu in nekaj več kot 10% v 7. in 8. razredu. Neobvezni izbirni predmet umetnost, šport, računalništvo ali tehnika v 4. in 5. razredu je obiskovalo 56,8% učencev.
3. Tudi v šolskem letu bodo imeli učenci 1. razreda možnost vključitve v neobvezni izbirni predmet tuji jezik. V letošnjem šolskem letu spoznava tuji jezik 86,1% prvošolcev. Večinoma se učijo angleščino, slabe 3% pa nemščino.

V novem šolskem letu bodo z različnimi zainteresiranimi deležniki potekali strokovni razmisleki o nadaljnji vlogi nacionalnega preverjanja znanja. V širši razpravi je sodelovalo več sto učiteljic, učiteljev in strokovnjakov s področja pedagogike in psihologije. Sprejete rešitve bodo prenesene v zakonsko materijo.

Prav tako že potekajo razmisleki o spremembi in dopolnitvi razširjenega programa osnovne šole. Strokovni delavci ministrstva in pedagoški svetovalci Zavoda RS za šolstvo pripravljajo delovne osnutke, ki bodo podlaga za strokovno razpravo.

Ob vsem tem pa želim opozoriti na nekatere netočnosti ali pavšalne ocene podane v uvodu.

Najprej o učnih načrtih

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je pred uvedbo devetletke sprejel prenovljene ali nove učne načrte za vse predmete v 9-letni OŠ. V njih so predvsem posodobljeni cilji oz. vsebine. Učni načrti so prečiščeni zlasti z vidika odvečne faktografije, cilji pa so oblikovani tako, da posegajo na različna področja učenčevega razvoja - od čustvenega, preko socialnega, spoznavnega, gibalnega, moralnega; podrobneje pogledano: ciljno-procesno načrtovanje pomeni premik od vsebin k procesom, znotraj katerih sta učenec in učitelj v spremenjenih vlogah in višji kakovosti komunikacije.

V nove učne načrte so vgrajene različne metode in oblike poučevanja, ki naredijo pouk bolj raznolik in zanimiv, hkrati pa vključujejo metode in oblike poučevanja, ki so še posebej primerne za mlajše učence. Tudi v učnih načrtih za učence višjih razredov je še posebej velik poudarek na eksperimentalnem in problemskem učenju. Pri prenovi je s predlogi sodelovalo veliko učiteljic in učiteljev.

Strokovni svet za splošno izobraževanje je v letu 2011 določil posodobljene in redakcijsko usklajene UN - ti, UN so bili predhodno usklajeni v predmetnih skupinah in tudi s člani delovnih skupin, ki so v letih 2006-2008 pripravljali posodobljene učne načrte.

Učbeniki

Učbeniški skladi v osnovnih šolah so v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja obvezni. Ministrstvo od leta 2007 naprej krije tudi stroške izposojevalnine, ki so jo predhodno plačevali starši. Vendar pa je vmesno obdobje recesije povzročilo, da je bilo finančnih sredstev za osveževanje učbeniških skladov manj in šole so bile prisiljene dalj časa ohranjati v skladih starejše izdaje učbenikov. Najbolj so se sredstva za nabavo učbenikov znižala v letih 2012 in 2013. Nekateri učbeniki so po strokovnem mnenju ZRSŠ še ustrezali doseganju ciljev in standardov znanja prenovljenih učnih načrtov in so obdržali veljavnost s potrebnimi manjšimi prilagoditvami učiteljev.

V preteklem letu je ministrstvo omogočilo zamenjavo učbenikov v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju in po petih letih zopet namenilo za učbenike več sredstev. V letošnjem šolskem letu bo prioriteta zamenjava učbenikov potekala v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju, v prihodnjem pa za prvo obdobje.

Pravilnik o potrjevanju učbenikov določa postopek potrjevanja učbenikov. Učbeniki so strokovno pregledani v postopku potrjevanja, preveri se tudi skladnost z učnimi načrti. Do razkorakov med novo potrjenimi učbeniki in učnimi načrti v procesu potrjevanja ne prihaja.

Šole, ki so zaradi pomanjkanja sredstev morale ohraniti starejše izdaje učbenikov, ki niso bili posodobljeni v enaki meri kot učni načrti, so morale slediti strokovnim navodilom ZRSŠ in upoštevati prilagoditve v skladu s prenovljenimi učnimi načrti.

Ministrstvo bo v skladu s Pravilnikom o potrjevanju v treh letih (od leta 2015 do 2018) omogočilo zamenjavo učbenikov v učbeniških skladih, da do razhajanj več ne bo prihajalo.

V zvezi s kakovostjo in količino učbenikov za posamezni predmet so se ukvarjale delovne skupine za učbeniško politiko. Podani so bili že raznovrstni predlogi tako s strani zveze svetov staršev kot s strani založnikov in učiteljev. Podlage bodo znane ob zaključku dela sedanje delovne skupine za učbeniško politiko.

Dela z nadarjenimi učenci

Delo z nadarjenimi učenci je eno izmed pomembnih področji osnovnošolskega dela. Prav s tem namenom je bil ob zadnji spremembi Zakona o osnovni šoli noveliran 12. člen, ki izpostavlja delo z nadarjenimi učenci. Delo z nadarjenimi poteka skladno s Konceptom, ki ga je 11. 2. 1999 sprejel Strokovni svet RS za splošno izobraževanje. Slovenski koncept za OŠ predvideva tri stopnje odkrivanja nadarjenih, in sicer evidentiranje (presejanje), identifikacijo (ugotavljanje vrste in stopnje nadarjenosti) ter seznanitev in pridobitev mnenja staršev. Prenovljeni učni načrti vsebujejo metodično didaktične napotke za še učinkovitejše delo z nadarjenimi.

Ministrstvo vsako leto zagotavlja vsem osnovnim šolam posebna sredstva za izvedbo testiranj nadarjenosti v vrednosti 17,28 € na učenca v 4. razredu, prav tako je nadarjenim namenjen dopolnilni pouk, ki ga šole sistemizirajo skladno z veljavnimi normativi. Šola z devetimi oddelki prejme za dodatni pouk 4,5 ure tedensko.

Na osnovi raziskav je v osnovnih šolah identificirano med 19 in 23% nadarjenih osnovnošolcev.

Delo z učenci z učnimi težavami

Koncept dela »Učne težave v osnovni šoli« opredeljuje učne težave kot splošne in specifične ter določa pet kriterijev za prepoznavanje učnih težav. Med učence s težjimi oziroma najtežjimi učnimi težavami sodijo tudi učenci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, ki se jih v skladu z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami večinoma usmerja v izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

V skladu z zgoraj omenjenim konceptom se učne težave razprostirajo na kontinuumu od lažjih do zelo težkih, od enostavnih do zapletenih, od kratkotrajnih do vseživljenjskih. Prav tako se na kontinuumu razprostira pomoč oziroma podpora učencu, ki obsega pet stopenj in sicer:

1. pomoč učitelja pri pouku, dopolnilnem pouku in v okviru podaljšanega bivanja,
2. pomoč šolske svetovalne službe,
3. različne oblike individualne in skupinske pomoči,
4. mnenje in pomoč zunanje strokovne ustanove,
5. usmeritev v izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

Šole tem učencem prilagodijo metode in oblike dela pri pouku ter jim omogočajo vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči.

Problematika obveznih izbirnih in neobveznih izbirnih predmetov

Izbirni predmeti so ena od oblik prilagajanja organizacije pouka ter učnih vsebin individualnim sposobnostim, potrebam, interesom in željam učencem. Izbirni predmeti so učinkovit mehanizem poglobljanja in širitve znanja učencev, saj velika večina izbirnih predmetov temelji na povezovanju in nadgradnji znanja pri posameznih predmetih in predmetnih področjih. Prinašajo novo perspektivo in prostovoljnost. Uvajanje izbirnih predmetov je ena izmed dobrot devetletke in z njihovo uvedbo smo se približali praksi evropskih nacionalnih šolskih sistemov. (Bela knjiga, 2011).

Izbirni predmeti so se v program devetletke uvajali postopno. Po uveljavitvi Zakona o osnovni šoli v letu 1996 so se najprej uveljavili obvezni izbirni predmeti v 7., 8. in 9. razredu. V letošnjem šolskem letu obvezne izbirne predmete obiskuje 99.016 učencev. Učenci so si izbrali 111 različnih predmetov od jezikoslovnih do družboslovno-humanističnih in naravoslovno-tehničnih. Z uveljavitvijo novele Zakona o osnovni šoli (ZOsn-I) so se v šolskem letu 2014/15 začeli uvajati neobvezni izbirni predmeti za učence od 4. do 9. razreda.

Empirična raziskava, ki so jo izvedli avtorji Bele knjige 2011 je pokazala, da si starši želijo večji del izbirnosti predmetnika za svoje otroke tudi prek obveznega števila tedenskih ur. S tem naj bi omogočili tistim učenkam in učencem, ki to želijo in zmorejo, da pridobijo novo znanje in razvijajo spretnosti na različnih področjih. Iz mednarodnih primerjav je bilo razvidno, da vrsta držav uvaja neobvezne izbirne predmete za učenke in učence v starosti od 9 let (npr. Avstrija, Belgija (fr.), Finska, Irska, Madžarska, Italija, Portugalska) ter povečuje delež neobvezne

izbirnosti v povprečju za eno ali dve uri. Temu je sledila tudi slovenska pedagogika. Vključevanje učencev v neobvezne izbirne predmete v prvih dveh let, kot smo že navedli pri novostih za prihodnje šolsko leto, je preseglo vsa predvidevanja. Načrtovana je bila do 40% udeležba učencev, dosežena pa skoraj 57%.

Interesne dejavnosti

Interesne dejavnosti nikakor niso izrinjene iz osnovne šole. Skladno z 81. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja vsaka šola planira po 2 uri interesne dejavnosti tedensko na oddelek. Šola obvezno organizira interesno dejavnost pevskega zbora in izvedbo kolesarskega tečaja. Ministrstvo je v preteklem šolskem letu financiralo 462.200 ur interesnih dejavnosti. Interesna dejavnost pevskega zbora in izvedbe kolesarskega izpita v 5 razredu se sistemizira. Skladno s Pravilnikom o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole lahko šola od 4. do 9. razreda sistemizira 3 ure interesnih dejavnosti tedensko s področja umetnosti ter tehnike in tehnologije.

V šolskem letu 2014/15 je bilo za zborovsko petje namenjeno 3.312 ur tedensko in sistemizirano 149 delovnih mest za vodenje zborov.